

Спільна декларація Саміту Східного партнерства

Брюссель, 24 листопада 2017 року

Голови Держав і Урядів та представники Республіки Вірменія, Республіки Азербайджан, Республіки Білорусь, Грузії, Республіки Молдова та України, представники Європейського Союзу, Голови Держав чи Урядів і представники Держав-членів Європейського Союзу зустрілися у Брюсселі 24 листопада 2017 року. Президент Європейського Парламенту і представники Комітету регіонів, Європейського економічно-соціального комітету, Європейського інвестиційного банку і Європейського банку реконструкції та розвитку, Конференції регіональних і місцевих влад Східного партнерства і Парламентської асамблеї Euronest також були присутні на Саміті.

1. Учасники Саміту ще раз підтвердили, що вони надають великої ваги Східному партнерству, як особливому виміру Європейської політики сусідства. Вони знову заявили про своє тверде зобов'язання щодо цього стратегічного й амбітного Партнерства, яке спирається на спільні цінності, взаємні інтереси та розуміння, спільну участь і відповідальність, диференціацію, взаємну підзвітність, що наближає східноєвропейські країни-партнери до Європейського Союзу. Сталий та ефективний прогрес у впровадженні реформ має ключове значення для подальшого успіху Східного партнерства.
2. Учасники Саміту перепідтверджують своє зобов'язання щодо посилення демократії, верховенства права і основоположних цінностей, а також принципів і норм міжнародного права, що є наріжним каменем Східного партнерства. Європейський Союз і надалі забезпечуватиме свою підтримку територіальній цілісності, незалежності та суверенітету всіх його країн-партнерів. Повне зобов'язання, повага й дотримання цілей і принципів, закріплених у Статуті ООН, Гельсінському заключному акті 1975 року і Паризькій хартії ОБСЄ 1990 року, мають фундаментальне значення для нашого спільного бачення мирної та неподільної Європи. Учасники Саміту ще раз підтверджують положення та принципи, відображені у попередніх Деклараціях Самітів Східного партнерства, та підкреслюють їхній твердий намір виконати зобов'язання, взяті на минулих Самітах і закріплені у двосторонніх угодах.
3. У цьому контексті вони наголошують, що зміцнення й сприяння становленню спільних цінностей і принципів, яким вони віддані, є одним з головних пріоритетів, що допомагає розвитку посилених відносин між ЄС і країнами-партнерами. Тісні зв'язки, викувані за допомогою Східного партнерства, роблять Європейський Союз і країни-партнери разом міцнішими, краще підготовленими до реагування на спільні виклики. Учасники Саміту погоджуються, що сильніша співпраця та спрямований у майбутнє всеосяжний політичний діалог є ключем для вирішення спільних викликів і досягнення спільних цілей.
4. Учасники особливо відмічають важливість зміцнення державної, економічної та суспільної стійкості як в ЄС, так й у країнах-партнерах, і роль Східного партнерства у цьому відношенні серед сусідніх з ЄС країн також окреслена у Глобальній стратегії зовнішньої політики та політики безпеки Європейського Союзу й у перегляді Європейської політики сусідства.
5. Східне партнерство підтримує досягнення основних глобальних політичних цілей, визначених Порядком денним ООН щодо сталого розвитку до 2030 року, спрямованим на становлення процвітаючих і відповідальних суспільств з належним державним управлінням, та Паризькою угодою про зміну клімату. Учасники Саміту визнають, що негативний вплив зміни клімату є одним з найбільших викликів нашого часу, які потребують консолідованих зусиль усіх зацікавлених сторін. Вони підтверджують важливість активного громадянського суспільства і гендерної рівності для вивільнення повного економічного і соціального потенціалу їхніх суспільств, покращення економічного розвитку і посилення соціальної взаємодії.
6. Учасники Саміту залишаються глибоко занепокоєними продовженням порушень принципів міжнародного права у багатьох частинах регіону. Вони закликають активізувати зусилля для мирного врегулювання невирішених конфліктів у регіоні на основі принципів і норм міжнародного права. Владнання конфліктів, зміцнення довіри та добросусідських відносин мають суттєве значення для економічного і соціального розвитку та співпраці. Учасники

- Саміту вітають зусилля та посилену роль ЄС у вирішенні конфліктів і зміцненні довіри у рамках і на підтримку існуючих узгоджених переговорних форматів і процесів, у тому числі, де належно, шляхом присутності на місцях.
7. Учасники наголошують, що Східне партнерство спрямоване на створення єдиного простору демократії, спільних цінностей, процвітання, стабільності й посиленої співпраці, а не на протидію комусь. Якщо об'єднання зусиль з іншими партнерами вимагає ширшого залучення і може сприяти досягненню цілей конкретних напрямків діяльності й виконанню загальних завдань Східного партнерства, в окремих випадках можлива співпраця з третіми країнами. Вони ще раз підтверджують суверенне право кожного партнера обирати рівень прагнень і цілей, очікуваних у відносинах з Європейським Союзом.
 8. Учасники Саміту вітають поточні досягнення Східного партнерства та посилену диференціацію у двосторонніх відносинах між ЄС і кожною з країн-партнерів. Обсяг і глибина співпраці визначаються цілеспрямованими прагненнями й потребами ЄС і країн-партнерів, а також швидкістю та якістю реформ.
 9. Учасники Саміту вітають повне набуття чинності Угодами про асоціацію та поглиблену й всеосяжну зону вільної торгівлі з Грузією, Республікою Молдовою та нещодавно з Україною за результатами рішення, прийнятого Головами Держав і Урядів країн ЄС.
 10. У цьому контексті учасники Саміту визнають європейські прагнення і європейський вибір відповідних партнерів, як заявлено в Угодах про асоціацію, що передбачають прискорення політичної асоціації та економічної інтеграції з Європейським Союзом. Учасники Саміту вітають підтримку, забезпечувану ЄС для їхнього впровадження. У цьому контексті, зберігаючи всеосяжність Східного партнерства, актуально залучити партнерів за Угодами про асоціацію/ПВЗВТ до спільного обговорення прогресу, можливостей і викликів, пов'язаних з асоціацією реформ, за запитом партнерів, для сприяння повному впровадженню таких Угод.
 11. Учасники Саміту вітають підписання Угоди про всеосяжне та розширене партнерство між Європейським Союзом і Вірменією у рамках Саміту, а також значний прогрес у переговорах, що тривають між ЄС і Азербайджаном щодо нової рамкової угоди. Вони беруть до уваги зростання об'ємності контактів ЄС з Білоруссю, у тому числі в рамках Координаційної групи ЄС-Білорусь, Діалогу з питань прав людини та Діалогу з питань торгівлі.
 12. Учасники Саміту вітають продовження підтримки, що надається Європейським Союзом Східному партнерству за допомогою повного і цільового використання Інструменту європейського сусідства, у тому числі програм транскордонного співробітництва, а також інших наявних фінансових інструментів. Фінансова підтримка Європейським Союзом його партнерів залежатиме від конкретних кроків реформ. Партнери, які активно здійснюють реформи, зможуть і надалі користуватися перевагами заохочувального підходу ЄС, заснованого на принципі «більше за більше». Зовнішній інвестиційний план пропонує нові фінансові можливості, зокрема шляхом створення Європейського фонду сталого розвитку для ефективної мобілізації значних інвестиційних коштів.
 13. Учасники сподіваються на подальше посилення динамізму й ефективності розширеної та поглибленої співпраці сторін у рамках Східного партнерства, зосередженої на забезпеченні конкретних переваг для громадян. Вони наголошують на важливості посилення поінформованості громадськості про програми ЄС, спрямовані на досягнення цієї мети.
 14. Учасники Саміту вітають Двадцять практичних досягнень до 2020 року [Додаток I] для прозорого отримання відчутних результатів із залученням усіх зацікавлених сторін і зміцнення стійкості. Вони сподіваються на посилення співпраці у рамках переглянутої багатосторонньої структури Східного партнерства [Додаток II], що забезпечить кращу підтримку досягнення політичних цілей Партнерства, у тому числі співпраці між партнерами. Буде розроблено цілісніший, колективний, міжгалузевий і орієнтований на результат підхід до цієї співпраці. Учасники підкреслюють роль зустрічей на рівні міністрів у забезпеченні політичного спрямування взаємодії в усьому спектрі різних галузей.
 15. Учасники Саміту наголошують, що якісне державне управління на всіх рівнях є принципово важливим для довіри громадян до своїх урядів. Впровадження реформ у сфері державного управління та судоустрою, а також боротьба з корупцією є у цьому відношенні основою всіх інших напрямків політики, а також суттєво важливим елементом зміцнення стійкості. Учасники

- погоджуються, що турбота про безпеку людини, яка також залежить від розвитку дієвих, підзвітних і демократичних інститутів, сприятиме зменшенню соціальної вразливості. Співпраця й підтримка ЄС щодо реформи сектору безпеки, впровадження інтегрованого управління кордонами, протидія організований злочинності, торгівлі людьми та контрабанді, вирішення питань незаконної міграції, боротьба з гібридними загрозами, тероризмом і насильницьким екстремізмом, у тому числі за допомогою міжконфесійного та міжкультурного діалогу, попередження радикалізації, зміцнення кібербезпеки та боротьба з кіберзлочинністю, посилення системи попередження аварій і катастроф, реагування та управління кризовими ситуаціями покращить здатність країн-партнерів протистояти тиску, що чиниться на них. Учасники Саміту погодилися щодо важливості дієвого співробітництва між зацікавленими країнами-партнерами і відповідними органами ЄС у вирішенні зазначених викликів. Учасники Саміту наголошують на важливості посилення, де належно, діалогу з питань безпеки і співпраці у сфері Спільної політики безпеки та оборони, а також вітають високоцінну участь партнерів у місіях і операціях ЄС.
16. Учасники Саміту вважають, що економічно-соціальний розвиток і підтримка трансформаційних процесів є основою спільних зусиль, спрямованих на забезпечення стабільності й стійкості в сусідніх з ЄС країнах. Детальна розробка ефективної економічної політики та регуляторних рамок, у тому числі за допомогою залучення кредитів Європейського Союзу і міжнародних фінансових організацій, допоможе створити сприятливе середовище для розвитку конкурентоспроможних, зелених, цифровізованих і спрямованих на інновації економік, а також для залучення інвестицій, створення робочих місць, сприяння всеосяжному сталому росту й посиленню торгівлі з ЄС і серед країн-партнерів, у тому числі для розширення зусиль партнерів у напрямку повного використання існуючих зон вільної торгівлі. У цьому відношенні вони вітають результати Четвертого бізнес-форуму Східного партнерства у Таллінні в жовтні 2017 року. Особливої ваги набуде надання допомоги малим і середнім підприємствам, серед іншого шляхом сприяння їхньому доступу до кредитування у місцевій валюті, а також підтримка збільшення доступу до високошвидкісного ширококутного інтернету і руху в напрямку зменшення роумінгових тарифів між країнами-партнерами й, можливо, на пізнішому етапі з ЄС. У цьому відношенні учасники Саміту погоджуються співпрацювати у сфері Гармонізації цифрових ринків для поширення переваг Цифрового єдиного ринку на партнерські країни.
17. З огляду на важливість забезпечення взаємозв'язку шляхів сполучення учасники поділяють думку про те, що кращі й безпечніші транспортні зв'язки створюють нові можливості для розвитку і уможливають тіснішу взаємодію й обміни між Європейським Союзом та країнами-партнерами й між самими партнерами. Спираючись на позитивний вплив Угод про спільний авіаційний простір з Грузією та Республікою Молдовою, учасники Саміту нагадують про важливість якнайшвидшого укладення аналогічної угоди з Україною, а також заохочують швидке завершення переговорів про такі угоди з Вірменією й Азербайджаном. Вони надають значної ваги інтермодальності та оперативній сумісності транспортних зв'язків, покращеному сполученню з мережею TEN-T в усіх транспортних вузлах і вітають підписання документів про взаєморозуміння на високому рівні між ЄС і країнами-партнерами з визначенням індикативних карт базових мереж. Учасники Саміту визнають важливість безпечної, стійкої, надійної та доступної енергії для всіх і відзначають важливість безпеки поставок та диверсифікації джерел енергії, постачальників і шляхів постачання, а також наголошують на потребі діяти з цією метою у дусі солідарності та із залученням усіх зацікавлених сторін. У цьому відношенні вітається активна співпраця країн-партнерів щодо створення Європейського енергетичного союзу. Учасники твердо налаштовані підтримувати енергетичну безпеку шляхом об'єднання енергетичних систем і сталого використання джерел енергії, у тому числі посилення енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії, зменшення залежності та підтримки стійкості. Учасники також наголошують на необхідності належного дотримання найвищих міжнародних стандартів ядерної безпеки та захисту довкілля. Учасники Саміту акцентують на їхньому зобов'язанні здійснити перехід до зеленіших, ефективніших і сталіших економік й активізації зусиль щодо адаптації до зміни клімату і пом'якшення відповідних наслідків, а також вирішення викликів, пов'язаних з довкіллям. Вчасне впровадження багатосторонніх договорів і всеосяжних реформ у цих сферах і надалі зберігають ключове значення.

18. Соціально-культурні контакти, у тому числі за допомогою освіти, молодіжних, культурних і наукових обмінів й мобільності, зближують суспільства. Учасники Саміту вітають ефективне впровадження безвізових режимів з Республікою Молдова, Грузією та Україною. Вони сподіваються посилити співпрацю і сприяти подальшому прогресу у сфері мобільності в безпечному середовищі та з належним управлінням, а також розглянути питання про відкриття незабаром діалогу щодо візової лібералізації з Вірменією, якщо будуть створені умови для належного управління мобільністю та її безпеки, у тому числі здійснюватиметься ефективне впровадження угод про спрощення візового режиму та реадмісію між Сторонами. Учасники сподіваються на активнішу участь усіх сторін у модернізації систем освіти, наукових досліджень й інновацій, а також вдосконалення якості їхнього функціонування та конкурентоспроможності із забезпеченням при цьому поваги до вже здійснюваних прав представників національних меншин згідно з конвенціями ООН і Ради Європи та відповідними протоколами, недискримінації осіб, що належать до національних меншин, поваги до різноманітності, повністю беручи при цьому до уваги досвід Ради Європи у реформуванні таких систем. Особлива увага приділятиметься підтримці й створенню можливостей для молодого покоління згідно із заявами, зробленими на Третньому Молодіжному форумі Східного партнерства у червні 2017 року у Варшаві, особливо щодо розвитку їхніх навичок, соціальної активності та солідарності, сприяння академічній мобільності, підтримці їхньої можливості влаштуватися на роботу і їхнього підприємницького духу за допомогою всеосяжних рамок молодіжної політики та Молодіжного пакету, представленого ЄС.
19. Учасники Саміту підкреслюють важливу роль належного функціонування медійного середовища та свободи слова у демократичному, стійкому і процвітаючому суспільстві. Вони визнають потребу посилення підтримки незалежних ЗМІ, професіоналізму засобів масової інформації та медіаграмотності в країнах Східного партнерства. Крім того, вони погоджуються щодо потреби подальшого зміцнення зусиль стратегічної комунікації та роботи, спрямованої на посилення видимості співпраці між ЄС і країнами Східного партнерства, а також покращення поінформованості громадськості про дезінформацію та її викриття. У цьому відношенні вони вітають внесок Другої медіа-конференції Східного партнерства у вересні 2017 року в Києві.
20. Учасники Саміту ще раз підтверджують важливість Східного партнерства для всеохоплюючої участі всіх частин суспільства. Вони віддані посиленню рівності між чоловіками і жінками та розширенню можливостей для жінок відповідно до Гендерного плану дій ЄС. Взаємодія з громадянським суспільством, у тому числі за допомогою Форму громадянського суспільства Східного партнерства, та розширення кола діяльності й цільова підтримка базових організацій громадянського суспільства та соціальних партнерів залишаються невід'ємною частиною цього Партнерства, як було наголошено на Конференції громадянського суспільства Східного партнерства у жовтні 2017 року в Таллінні. Вони вітають роль місцевих і регіональних органів влади у рамках Конференції регіональних і місцевих органів влади для Східного партнерства (CORLEAP) у просуванні цілей Партнерства на рівні найбільш наближеної до людей ланки управління. Учасники Саміту заохочують тіснішу міжпарламентську співпрацю, діалог і обміни у рамках Парламентської асамблеї EURONEST і відзначають у цьому контексті Спеціальну робочу групу з питань Угод про асоціацію, створену її Бюро.
21. Учасники Саміту зі сподіванням очікують наступний Саміт Східного партнерства у 2019 році, де вони проаналізують досягнення практичних результатів Східного партнерства і забезпечать подальшу координацію посилення співпраці у рамках такого партнерства.

20 практичних результатів до 2020

Вся взаємодія сторін у рамках Східного партнерства спрямована на забезпечення відчутних результатів для громадян. Відповідно до чотирьох пріоритетів, узгоджених на Саміті Східного партнерства у Ризі в 2015 році, було визначено двадцять головних сфер і їхні цілі до 2020 року. Посилення спільної стійкості стало орієнтиром для вибору очікуваних конкретних досягнень.

Ці 20 практичних результатів до 2020 року є робочим інструментом, розробленим колективно за участю всіх зацікавлених сторін. Оновлена архітектура багатосторонньої співпраці у рамках Східного партнерства передбачає ретельний і регулярний моніторинг комплексного, системного і орієнтованого на результат досягнення узгоджених цілей, забезпечуючи спільну участь і відповідальність, а також взаємодоповнення з двосторонніми пріоритетами.

Міжгалузеві результати

1. Активне громадянське суспільство має ключове значення для демократичної структури суспільства, прозорого державного управління, розвитку приватного сектору, всеохоплюючого і сталого економічного розвитку, захисту довкілля, соціальних інновацій, мобільності й соціально-культурних контактів. Громадянське суспільство є життєво необхідним партнером уряду, як двигун реформ і сторона, що активно сприяє забезпеченню підзвітності. Посилення технічних експертних знань і управлінської спроможності організацій громадянського суспільства, у тому числі соціальних партнерів, підвищить цінність політичного діалогу і орієнтованість на результати у процесі прийняття рішень в країнах-партнерах..
2. Гендерна рівність і недискримінація дозволять країнам-партнерам повністю скористатися економічним й соціальним потенціалом своїх суспільств. Просуватимуться повномасштабні заходи з підвищення поінформованості в суспільствах країн-партнерів відповідно до Гендерного плану дій ЄС на 2016-2020 роки, Конвенції ООН про усунення всіх форм дискримінації щодо жінок й антидискримінаційних принципів. ЄС підтримуватиме набуття чинності відповідним законодавством і створення та посилення дієвих органів, що займатимуться забезпеченням рівності. Програма "Жінки в бізнесі" сприятиме економічним перспективам жінок-підприємців.
3. Посилена, чіткіша і спеціально розроблена стратегічна комунікація, у тому числі за допомогою заходів у рамках Stratcom EAST, сприятиме покращенню розуміння Європейського Союзу серед громадян в усіх країнах Східного сусідства, так само як і кращого розуміння країн-партнерів і Східного партнерства серед громадян ЄС. Підтримка різноманітності й незалежності ЗМІ в країнах-партнерах сприятиме подальшому покращенню підзвітності та протидії дезінформації.

Економічний розвиток і ринкові можливості

4. Потенціал росту малих і середніх підприємств (МСП) у країнах-партнерах буде вивільнено за допомогою програми "EU4Business", відповідних національних програм підтримки та покращення середовища для функціонування МСП у країнах-партнерах. Інституціоналізація публічно-приватного діалогу, допомога орієнтованим на проблеми бізнесу організаціям з підтримки підприємництва і створення нової регіональної мережі економічної дипломатії для активнішого просування торгово-інвестиційної діяльності в країнах Східного сусідства і надалі посилюватиме потенціал сталого економічного росту.
5. Будуть заповнені прогалини у питаннях доступу до фінансування і фінансової інфраструктури для ефективного досягнення сталого економічного розвитку та трансформації. Підтримуватиметься поглиблення і розширення ринків капіталу, у тому числі за допомогою пілотних програм реформ ринку капіталу. Також буде надана підтримка ефективним кредитним реєстрам і альтернативним джерелам фінансування для сприяння інвестиціям і збільшення експорту. Ці реформи заохочуватимуть збільшення кредитування у місцевій валюті у тісній співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.
6. Надаватиметься допомога у забезпеченні можливостей створення нових робочих місць на місцевому і регіональному рівнях шляхом впровадження програм ЄС, спрямованих на диверсифікацію економічної діяльності та зменшення розбіжностей, особливо серед молодих громадян. Нова ініціатива "Мери за економічне зростання" допоможе мобілізувати місцеві органи влади для впровадження розумних стратегій місцевого економічного розвитку. Реалізація

проектів регіонального розвитку, у тому числі у сільському господарстві, сприятиме подальшому досягненню цих цілей.

7. Гармонізація цифрових ринків серед країн-партнерів та з ЄС здійснюватиметься у рамках ініціативи "EU4Digital" для усунення існуючих перешкод і бар'єрів наданню паневропейських онлайн послуг для громадян, здійсненню державного управління та провадженню підприємницької діяльності. У цьому контексті співпраця зосередиться на підтримці країн-партнерів у посиленні незалежності національних регуляторів у сфері телекомунікацій, гармонізації розподілу спектру частот і роумінгового ціноутворення, впровадженні національних стратегій розвитку широкосмугового інтернету, кібербезпеці, цифрових інноваціях, функційно сумісних дистанційних медичних послугах, цифрових навичках і управлінні транскордонними цифровими підписами, електронній торгівлі й цифрових транспортних коридорах.
8. Підтримуватиметься торгівля між ЄС і країнами-партнерами, а також серед країн-партнерів, у тому числі шляхом впровадження поглиблених і всеосяжних зон вільної торгівлі з трьома відповідними партнерами: Грузією, Республікою Молдовою та Україною. Європейський Союз продовжить диференційовано обговорювати з кожною країною-партнером, у тому числі з Вірменією, Азербайджаном і Білоруссю, привабливі й реалістичні варіанти посилення взаємної торгівлі та заохочення інвестицій для відображення спільних інтересів, реформованої інвестиційної політики щодо захисту інвестицій, а також міжнародних торгових правил і пов'язаних з торгівлею міжнародних стандартів, серед іншого і у сфері інтелектуальної власності, й сприятиме модернізації та диверсифікації економік.

Посилення інституцій та якісне державне управління

9. Верховенство права й антикорупційні механізми будуть зміцнені шляхом підтримки створення та подальшого розвитку сталих структур запобігання й протидії корупції, посилення прозорості та боротьби з відмиванням грошей. У цьому контексті підтримка надаватиметься впровадженню ефективних систем декларування майна і конфліктів інтересів за допомогою баз даних з можливістю легкого здійснення пошуку, кроків у напрямку застосування відповідних міжнародних рекомендацій щодо фінансування політичних партій, незалежності антикорупційних органів, розвитку правової системи та механізмів для пошуку й управління активами і дієвим інструментам фінансових розслідувань.
10. Особливу вагу матиме впровадження ключових реформ згідно європейських стандартів незалежності, неупередженості, ефективності та підзвітності судоустрою, у тому числі створення відповідних електронних інструментів, наприклад для розподілу справ відповідно до об'єктивних попередньо визначених критеріїв. Прозора процедура відбору та службового підвищення суддів з урахуванням їхньої кваліфікації, повідомлення про дисциплінарні справи, покращення доступу до правосуддя, комплексне й ефективне навчання суддів, суттєве зменшення кількості нерозглянутих цивільних і кримінальних справ і підвищення рівня виконання судових рішень відповідно до узгоджених показників сприятиме посиленню громадської довіри до державних інституцій.
11. Ключове значення матиме впровадження реформ державного управління на основі міжнародних принципів з метою створення професійної, деполітизованої, підзвітної та етичної публічної адміністрації. Прогресом у цій сфері вважатимуться національні стратегії, узгоджені з міжнародними принципами, вдосконалене законодавство про державну службу, доступ громадськості до інформації, доступні та орієнтовані на надання послуг адміністрації, посилений контроль бюджету та покращені інституційні рамки офіційної статистики. Вивчатиметься можливість використання системи навчання шляхом спостереження за роботою інших спеціалістів.
12. Сильніша співпраця у сфері безпеки та управління пов'язаними зі стихійними лихами ризиками допоможе партнерам бути краще підготовленими до реагування на кризи та природні катастрофи. Така підтримка, у тому числі в розбудові спроможності для боротьби з організованою злочинністю, зробить партнерів стійкішими перед лицем гібридних загроз, шляхом зміцнення кібербезпеки й пом'якшення хімічних, біологічних, радіологічних і ядерних ризиків або ризиків кримінального, аварійного чи природного походження. Посилення діалогу щодо питань безпеки і практичної співпраці у рамках Спільної політики безпеки та оборони, у тому числі покращення можливостей для навчання і розбудови спроможності у сферах СПБО/

Спільної зовнішньої політики та політики безпеки, сприятиме участі країн-партнерів у цивільних і військових місіях й операціях ЄС.

Сполучення, енергоефективність, охорона довкілля та зміна клімату

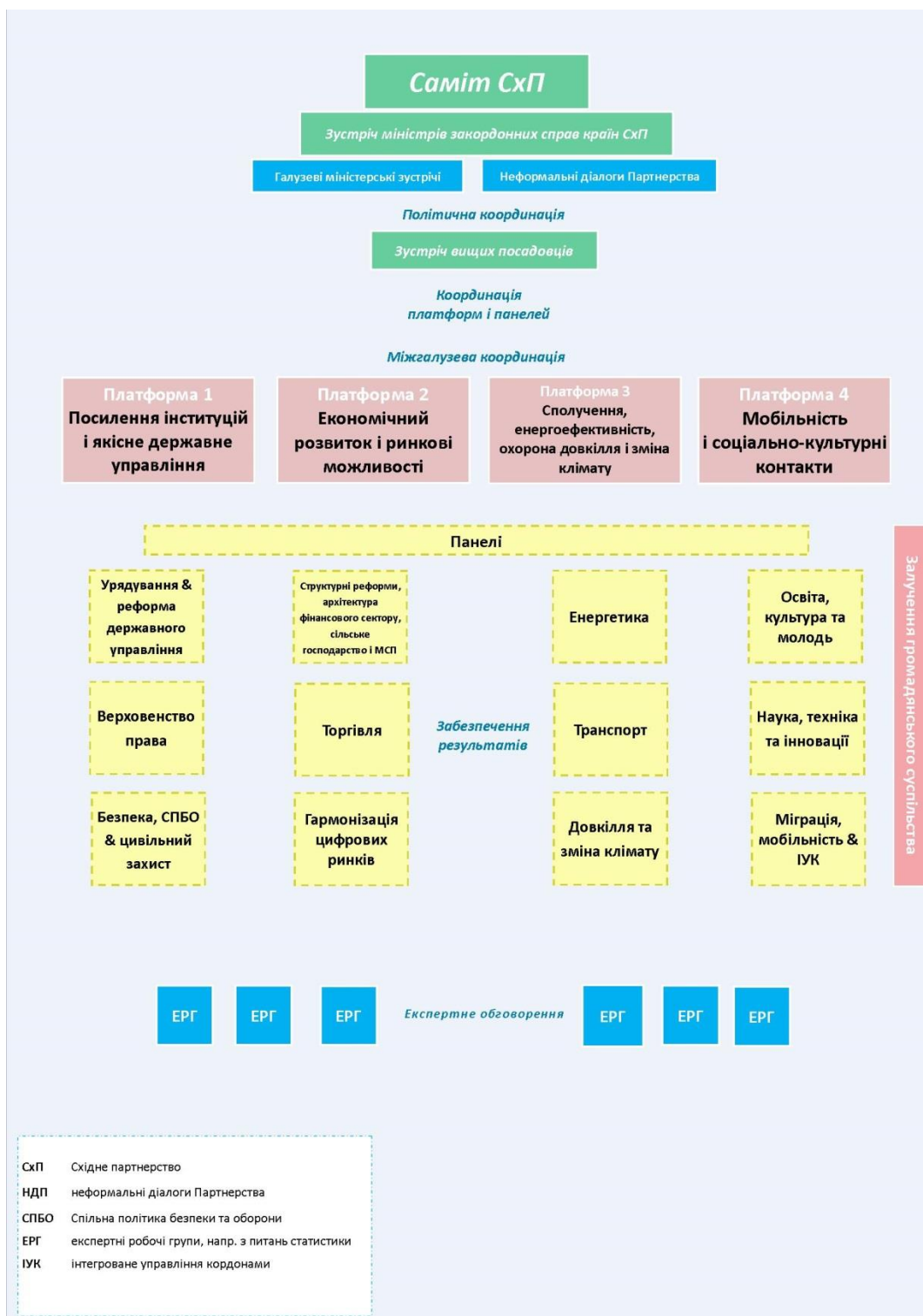
13. Активно підтримуватиметься прогрес у розширенні базової Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T), що охоплює автомобільні дороги, залізниці, морські та повітряні порти і внутрішні водні шляхи, відповідно до індикативного довгострокового інвестиційного плану дій, спрямованого на завершення мережі TEN-T до 2030 року. Створення з'єднувальних ланок на розширеній магістральній мережі та вирішення проблемних питань у логістичному ланцюгу, у тому числі за допомогою посилення ефективності існуючих транспортних мереж, забезпечить простіше транспортне сполучення, що, своєю чергою, сприятиме економічним обмінам. Сталі та посилені транспортні потоки товарів здобудуть додаткову підтримку завдяки підвищенню ефективності процедур перетину кордону і зменшенню адміністративних, технічних та інших бар'єрів. Покращення безпеки на автомобільних дорогах і кроки у напрямку укладення угод про спільний авіаційний простір ще більше посилять транспортні взаємозв'язки.
14. Безпека енергетичних поставок буде покращена завдяки посиленню взаємопідключення газових і електричних мереж між країнами-партнерами, а також між ними та ЄС. Ініціатива "EU4Energy" підтримуватиме вищий рівень ефективності й прозорості енергетичних ринків. Подальше сприяння надаватиметься продовженню співпраці всередині Енергетичного співтовариства, що допомагатиме східним партнерам виконати їхні відповідні зобов'язання. У цьому контексті модернізація газотранспортної системи та сховищ, введення в експлуатацію Південного газотранспортного коридора та його подальше розширення до Середньої Азії, будівництво з'єднувальних газопроводів Унгени –Кишенів і Германовіце – Більче-Волиця, посилення електричного взаємопідключення між Грузією та Вірменією, а також створення умов для потенційної інтеграції енергетичних систем України та Молдови з європейською мережею стане демонстрацією спільних зобов'язань і прогресу в цій сфері.
15. Буде зроблено вирішальні кроки для забезпечення стійких до зміни клімату низьковуглецевих шляхів економічного росту, покращення енергоефективності й використання відновлюваних джерел енергії, а також зменшення викидів парникових газів відповідно до Паризької угоди про зміну клімату. Ці кроки також передбачатимуть впровадження Планів дій з питань сталої енергетики та зміни клімату за допомогою програми Угоди мерів, спрямованої на підтримку МСП для сталої ефективності, забезпечення взаємодоповнення між "EU4Business", "EU4Energy" і "EU4Innovation", вивільнення фінансів для зелених інвестицій, підтримки підготовки національних стратегій зниження парникових газів, а також запровадження механізмів моніторингу, звітування й перевірки національних обсягів емісій і здійснення подальших зусиль у розвитку національної політики адаптації.
16. Захист довкілля, пом'якшення й адаптація до зміни клімату будуть посилені шляхом покращення управління водними ресурсами та транскордонної співпраці, внесення цілей, пов'язаних з довкіллям і кліматом, до галузевих політик, розвиток якісного управління у сфері охорони навколишнього середовища і покращення обізнаності з екологічними проблемами. Буде забезпечено перехід до зеленішої та більш циркулярної економіки. Головні напрямки діяльності у цій сфері включатимуть розробку планів управління річковими басейнами, визначення екологічних ризиків для Чорного моря, розробку законодавства для стратегічної оцінки навколишнього середовища й оцінки впливу на довкілля, покращення доступу до даних про навколишнє середовище і підтримку сталого використання живих ресурсів моря.

Мобільність і соціально-культурні контакти

17. Прогрес у сфері мобільності забезпечуватиметься за допомогою моніторингу постійного виконання орієнтирів візової лібералізації Грузією, Республікою Молдовою та Україною, розгляду питання, відповідно до обставин, щодо відкриття Діалогу про візову лібералізацію з Вірменією і Азербайджаном, якщо будуть створені умови для належного управління мобільністю та її безпеки, що також передбачає ефективне впровадження Угод про спрощення візового режиму та реадмісію між Сторонами, і нарешті укладення Угоди про спрощення візового режиму та Угоди про реадмісію з Білоруссю. Надаватиметься подальша підтримка реалізації існуючих Партнерств мобільності, зокрема і з огляду на покращення управління міграцією в країнах-партнерах. Впровадження інтегрованого управління кордонами за допомогою

модернізованої мережі пунктів перетину кордону серед країн-партнерів і між ними та країнами членами ЄС сприятиме мобільності та посиленню безпеки і збільшенню торгових потоків.

18. Значно збільшиться інвестування у навички, підприємництво та можливості зайнятості молоді, зокрема за допомогою посиленого "Молодіжної пакету", представленого ЄС у рамках ініціативи "EU4Youth", що передбачає нову схему мобільності для молоді й цільові заходи у рамках дорожніх карт залучення молоді з особливою увагою до лідерства, мобільності та якості формальної й неформальної освіти. Молодь і молоді працівники зможуть скористатися покращеними можливостями мобільності у рамках програми "Erasmus+". Участь країн-партнерів у програмах "Erasmus+", "Креативна Європа", COSME і "Горизонт 2020" відкриває нові можливості для університетів, адміністрацій, підприємств, професіоналів, представників культурної й аудіовізуальної сфери, молоді та науковців і сприяє розвитку культурної та креативної індустрії. Де належно й необхідно, підтримуватиметься посилена співпраця у рамках програм ЄС.
19. Буде створена Європейська школа Східного партнерства, беручи до уваги діяльність країн-членів ЄС, для забезпечення високоякісного навчання учнів з країн-партнерів, покращення можливостей їхньої подальшої освіти та зайнятості, сприяння співпраці, багатокультурному взаєморозумінню, толерантності, становленню фундаментальних цінностей, кращому розумінню Європейського Союзу та його діяльності у регіоні й покращенню навичок знання іноземної мови. Мережа університетів у країнах-партнерах зосередиться на підвищенні кваліфікації викладачів.
20. Інтеграція науково-інноваційних систем Східного партнерства та ЄС здійснюватиметься за допомогою нової ініціативи "EU4 Innovation", спрямованої на покращення перспектив зайнятості та кар'єрного росту науковців, фінансування наукових досліджень та інновацій на конкурентній основі й сприяння створенню дослідницько-виробничих партнерств. Докладатимуться зусилля для забезпечення повного доступу країн-партнерів до всіх схем фінансування програми "Горизонт 2020" для окремих дослідників. Реформування національних громадських систем досліджень та інновацій покращить результати і конкурентоспроможність. Інтеграція із загальноєвропейською мережею GEANT, що об'єднує всі національні науково-освітні мережі на всій європейській території сприятиме подальшому зменшенню цифрового поділу.

Для забезпечення ефективності вдосконаленої архітектури Східного партнерства і взаємоузгодженості функціонування її елементів під стратегічним управлінням Саміту та політичним скеруванням з боку міністерських зустрічей платформи було реструктуровано у міжгалузєві форуми відповідно до чотирьох основних сфер співпраці, узгоджених на Саміті Східного партнерства в Ризі у 2015 році. Вони виступатимуть пунктами контакту між панелями, де відбуватиметься детальне обговорення, та зустрічами вищих посадовців, що здійснюватимуть загальне керівництво, забезпечення взаємовигідної взаємодії та моніторинг загального процесу. Платформи координуватимуть роботу панелей і звітуватимуть перед зустрічами вищих посадовців. Функціонування цієї архітектури Східного партнерства спиратиметься на всеосяжний і орієнтований на результат процес. ЄС і країни-партнери узгодять робочий план та методологію, спрямовану на досягнення конкретних цілей, зокрема і Двадцяти практичних результатів до 2020 року. Громадянське суспільство, у тому числі, де належно, соціальні партнери та ділова спільнота, будуть повністю залучені до цього оновленого процесу і роботи, спрямованої на досягнення таких результатів.